

Grundläggande granskning

Socialnämnden

Botkyrka kommun

April 2022

*Anders Hägg
Tobias Bjöörn
Elina Lundberg
Sofia Persson*

Innehållsförteckning

Sammanfattning med rekommendationer

03

Inledning

04

Granskningsiakttagelser

07

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a, 6a, 7a, 8b, 8e, 9b</i>	Grön	Nämnden kan verifiera att dess förvaltning utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2021.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Grön	Nämnden kan verifiera att förvaltningen skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2021. Resultat mot driftbudget: +6,6 mnkr
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d, 6b, 7b-c, 8a, 8c-d, 9a, 10a-c, 11a-c, 12a-b</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har i rimlig grad varit tillräcklig under år 2021. Vi noterar avvikelser mellan prognostiserad måluppfyllelse och slutligt resultat, främst för verksamhet. Vi noterar vidare att det saknas en separat analys där det framgår vilka risker som inte har tagits med i internkontrollplanen.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Säkerställ att vidtagna åtgärder är tillräckliga för att nå god måluppfyllelse.
- Säkerställ att processen och dokumentationen kring risk- och väsentlighetsanalys tydliggörs.
- Säkerställ att nämnden utvecklar egna, nämndspecifika kontroller i internkontrollplanen, samt att åtgärder vidtas för de kontroller som uppvisar godtagbart resultat.

Noteras bör att samtliga rekommendationer även gavs i samband med föregående års granskning.

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse.

Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har socialnämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Styrning, kontroll och åtgärder
2. Måluppfyllelse för verksamheten
3. Måluppfyllelse för ekonomin
4. Intern kontroll
5. Prognos

Delar ur område 1,4 och 5 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Övriga områden bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt (2) och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (3).

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget 2020.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2021. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor".

Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis) och röd (otillräckligt).

Övergripande riktlinjer

Fullmäktiges antagna Mål och budget 2021 med flerårsplan 2022-2024

Målen är indelade i fyra målområden som vart och ett består av en politisk inriktning och ett eller flera utvecklingsmål med tillhörande målsatta mått. Sammanfattningsvis ska politisk inriktning, utvecklingsmål och målsatta mått för respektive målområde ses som en helhet som är styrande för de nämnder som berörs av målområdet.

I Mål och budget 2021 anges att samtliga nämnder under utvecklingsmål 4:1 –Kommunens organisation är resurseffektiv ”xx-nämndens nettoutfall är inom beslutad budgetram (%)” och ”xx-nämndens prognos vid delårsrapport 1 avviker från årsutfallet med max 1 %.”

Enligt kommunens budgetprocess ska nämnden senast i slutet av januari det aktuella budgetåret rapportera till kommunstyrelsen hur budgetramen för 2021 har fördelats på nämndens olika verksamheter. För att ge nämnden en samlad bild över de mål och ekonomiska förutsättningar som kommer vara styrande under 2021 inom nämndens ansvarsområde sammanställer förvaltningen en rapport - ”Mål och internbudget 2021”. ”Mål och internbudget 2021” beslutas av nämnden och lämnas till kommunledningsförvaltningen senast söndag den 31 januari 2021.

I Mål och budget 2021 anges vidare att nämnderna för 2021 ska lämna två delårsrapporter. Delårsrapport 1, efter april, ska innehålla en samlad avvikelserapportering för måluppfyllnad samt uppföljning och analys av det ekonomiska utfallet med prognos för helåret. Delårsrapport 2, efter augusti, ska innehålla uppföljning och analys av nämndens mål med bedömning av måluppfyllelsen. Delårsrapport 2 ska även innehålla uppföljning och analys av det ekonomiska utfallet med prognos för helåret samt uppföljning och analys av volymer och nyckeltal. Dessutom ska nämnderna lämna ekonomisk uppföljning per sista mars, sista juni och sista oktober med prognos för helåret.

Övergripande riktlinjer

Intern kontroll

I *Internkontrollplan 2021 för kommunstyrelsens övergripande ansvar* framkommer att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom kommunen, samt ett ansvar för att se till att denna organisation kontinuerligt utvecklas utifrån kommunens behov av intern kontroll. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från sin egen granskning och nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och i de fall förbättringar behövs se till att lämpliga åtgärder genomförs av berörd nämnd. Rapporteringen ska beslutas av kommunstyrelsen i samband med beslut om kommunens årsredovisning.

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden. Den enskilda nämnden har ansvar för att se till att den interna kontrollen organiseras samt att vid behov besluta om nämndspecifika regler och anvisningar för den interna kontrollen. Detta gäller även kommunstyrelsen för dess egen förvaltning. Varje nämnd har en skyldighet att styra och följa upp den interna kontrollen inom nämndens verksamhetsområden. Nämnden ska som grund för sin styrning göra risk- och väsentlighetsanalyser.

Alla nämnder ska varje år, i samband med beslut om internbudget, anta en internkontrollplan som beskriver hur arbetet med den interna kontrollen ska bedrivas under året. Föranleder uppföljningen av föregående års plan behov av justering av innevarande års interna kontrollplan kan en reviderad internkontrollplan antas i samband med att nämnden beslutar om denna uppföljning. Resultatet av uppföljningen ska, med utgångspunkt från antagen plan, beslutas av nämnden i samband med att nämnden beslutar om verksamhetsberättelsen. I uppföljningen ska även resultatet av kommunstyrelsens övergripande granskning och som berör nämnden ingå.

För att ta fram en kommunövergripande internkontrollplan för 2021 har kommunledningsförvaltningen genomfört risk- och väsentlighetsanalyser med utvalda verksamhetschefer, enhetschefer och medarbetare på förvaltningen. I dessa analyser har förvaltningen exempelvis tagit hänsyn till tidigare års resultat av internkontrolluppföljningar, revisionsrapporter och indikationer på hur bra eller dåligt olika processer fungerar. Resultaten för de kontrollmoment som utförs av kommunledningsförvaltningen rapporteras löpande till respektive förvaltning efter det att granskning utförts, dock senast 31 oktober. Även utfallet av aktiviteten avseende bisysslor ska rapporteras senast samma datum.

Kommunledningsförvaltningen uppmanar respektive förvaltning att föreslå sin nämnd att ta in samtliga kontrollmoment i nämndens internkontrollplan.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Mål och internbudget för 2021 antagen av nämnden 2021-02-16 § 18.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Se ovan.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	I Mål och internbudget för 2021 anges nämndens mål för samtliga fyra av fullmäktiges målområden.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden har angett målsatt mått enligt fullmäktiges direktiv för utvecklingsmål 4:1 – Kommunens organisation är resurseffektiv.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	Till samtliga av nämndens mål anges så kallade målsatta mått. Till en del av dessa anges målvärden och till en del anges att värdet ska öka/minska eller ett ja/nej. Vi noterar dock att målvärden saknas för ett fåtal av nämndens målsatta mått.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	E/T	Nämnden har inte upprättat egna direktiv utan utgår ifrån de kammungemensamma direktiven för rapportering.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse och resultat?	Grön	Ja, bedömning av resultat och måluppfyllelse sker enligt direktiv i de obligatoriska rapporterna.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	I delårsrapport 2 framkommer att samtliga av nämndens mål uppnår godtagbar eller god måluppfyllelse förutom det ekonomiska målet (se fråga 4d). Åtgärder för att uppnå god måluppfyllnad presenteras i rapporten.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	I delårsrapport 2 framkommer att samtliga av nämndens mål uppnår godtagbar eller god måluppfyllelse förutom "Socialnämnden har god ekonomisk hushållning". Åtgärder med anledning av budgetavvikelse presenteras i delårsrapport 2.
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Två av fullmäktiges målområden har nått god måluppfyllnad. Två av fullmäktiges målområden har nått godtagbar måluppfyllnad. Sex av nämndens mål har nått god måluppfyllnad. Fyra av nämndens mål har nått godtagbar måluppfyllnad. Ett av nämndens mål har nått ej godtagbar måluppfyllnad.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Nämnden redovisar ett överskott på 6,6 miljoner kronor jämfört med budget. Nämndens mål om god ekonomisk hushållning bedöms också uppfyllt.

Granskningsiakttagelser, Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
6. Riskanalys	a) Har riskanalys utförts i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Enligt kommunens direktiv är det obligatoriskt för nämnderna att som grund för sin internkontroll göra risk- och väsentlighetsanalyser, men nämnderna behöver inte följa någon viss process för detta. I nämndens arbete med internkontroll skriver de att de arbetat med en riskanalys.
	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Gul	Nämndens internkontrollplan innehåller bedömning/analys av risker och är dokumenterad. Vi har dock inte sett en separat analys där det även framgår vilka risker som inte har tagits med i internkontrollplanen. Vi noterar dock att det enbart finns med kommungemensamma risker i internkontrollplanen.
7. Plan för intern kontroll	a) Har plan upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Nämndens internkontrollplan innefattar kommungemensamma kontrollmoment.
	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Internkontrollplan 2021 godkänd av nämnden 2021-01-26 § 1.

Granskningsiakttagelser, Intern kontroll

Revisionsfrågor	Bedömning	Ev. noteringar
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	<p data-bbox="1213 294 1765 382">Nämnden har under 2021, utöver de sju kommundemensamma kontrollerna, inga egna nämndspecifika kontroller.</p> <p data-bbox="1213 422 1823 571">Under 2020 hade nämnden tre nämndspecifika kontroller, och i samband med förra årets granskning rekommenderade vi också nämnden att de med fördel kunde utveckla fler nämndspecifika kontroller.</p> <p data-bbox="1213 611 1796 759">Med anledning av ovanstående blir bedömningen gul eftersom vi bedömer att nämnden gått i fel riktning när det gäller de nämndspecifika kontrollerna. Vi rekommenderar fortsatt nämnden att utveckla nämndspecifika kontroller.</p>

Granskningsiakttagelser, Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	E/T	Nämnden har inte upprättat egna direktiv utan utgår ifrån de kommundemensamma direktiven för rapportering av intern kontroll.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Grön	Ja, nämnden får återrapportering 2022-02-15 § 6.
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Ja, rapportering fokuserar på resultat samt eventuella brister. Av de sju kontrollerna i nämndens internkontrollplan har fyra fått gott resultat och två fått godtagbart resultat. Ett kontrollmoment har inte kunnat genomföras för hela kommunen.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Gul	För att nå än bättre måluppfyllelse redovisas förslag på åtgärder men det tas inte beslut om några åtgärder.
	e) Sker rapportering till styrelse/fullmäktige i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Uppföljningen är beslutad av nämnd enligt kommunens direktiv.

Granskningsiakttagelser, Prognos

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
9. Direktiv för prognoser	a) Finns antagna direktiv/ instruktion för att rapportera prognoser till nämnden?	Grön	Kommungemensamma direktiv.
	b) Sker rapportering i enlighet med direktiv?	Grön	Ja, delårsrapport 1 per april och delårsrapport 2 per augusti samt månadsuppföljningar per juni och oktober.
10. Verksamhet. Har nämnden fått årsprognos om måluppfyllelse för verksamheten?	a) Under tidsperioden 1 jan-30 apr	Grön	Delårsrapport 1 innehåller beskrivning av betydelsefulla händelser under perioden samt sammanfattande kommentarer kring måluppfyllelsen.
	b) Under tidsperioden 1 maj-31 aug	Grön	Delårsrapport 2 innehåller prognoser avseende måluppfyllelse för målområdena samt tillhörande analyser.
	c) Under tidsperioden 1 sept-31 dec	E/T	Ej aktuellt enligt direktiv.
11. Ekonomi. Har nämnden fått årsprognos om måluppfyllelse för ekonomin?	a) Under tidsperioden 1 jan-30 apr	Grön	Månadsrapport per mars: - 17,7 mnkr Delårsrapport 1 per april: - 21 mnkr
	b) Under tidsperioden 1 maj-31 aug	Grön	Månadsrapport per juni: - 17 mnkr Delårsrapport 2 per augusti: - 21 mnkr
	c) Under tidsperioden 1 sept-31 dec	Grön	Månadsrapport per oktober: - 6,3 mnkr

Granskningsiakttagelser, Prognos

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
12. Resultat	a) Är rapporterat årsresultat för verksamheten förenligt med lämnade årsprognoser?	Gul	Måluppfyllelsen för helåret avviker till viss del gentemot prognos i delårsrapport 2.
	b) Är rapporterat årsresultat för ekonomin förenligt med lämnade årsprognoser?	Grön	Slutgiltigt resultat +6,6 mnkr. I delårsrapportering per augusti prognostiserades - 21 mnkr. Avvikelsen uppgår till -14,4 mnkr vilket utgör 2% av nämndens budget för 2021.

2022-04-13

Anders Hägg

Uppdragsledare

Tobias Bjöörn

Projektledare

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Botkyrkas kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2021-11-15. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.